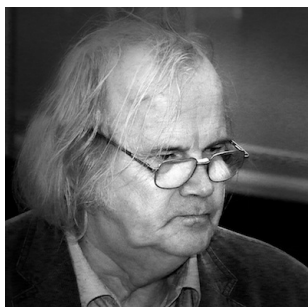

Paul Tammela

29.04.1945 – 06.01.2015

Paul on sündinud 29. aprillil 1945 Lelle vallas Pärnumaal, nüüd on see Raplamaa. Pauli isa oli vallavanem, aga ta pidi põgenema uue korra võimude eest juba enne Pauli sündi. Suur sõda oli Eestist äsja üle käinud, aga Ameerikas konstrueeriti esimene elektronarvuti ENIAC. Kes on vahetult pärast sõda ja kolhooside alguse ajal maal elanud teab, et sel ajal oli seal tõeline vaesus, sest riiki valitses proletariaadi diktatuur. Ma ei tea Pauli poisipõlvest maal midagi, aga keskkooli lõpetas ta Tallinna II keskkoolis (Reaalkoolis), mis oli ka sel ajal kuulsate traditsioonidega, võiks öelda eliitkool. Pauli matemaatikahuvi oli siis juba välja kujunenud, mille tunnistuseks on, et ta oli 10.–11. klassis vabariikliku matemaatikaolümpiaadi medalistide hulgas. Sel ajal oli matemaatika õppimine/õpetamine suure au sees, sest matemaatiliste teadmiste abil lendasid sputnikud ja Gagarin tegi ühe tiiru ümber Maa.

Neil aastail oli võimalus kandideerida nn vabariiklikele kohtadele õppimiseks Moskva või Leningradi ülikoolis, aga võib-olla ka mujale. Ma usun, sellest võimalusest haaras Paul kinni suure innuga. Leningradi ülikooli matemaatika-mehaanika teaduskond oli kindlasti maailma parimate hulgas ja ühele eesti soost suhteliselt maavillasele noorukile oli seal õppimine parajaks katsumuseks. Aga paistab, et Paulil läks kõik edukalt, sest ülikooli lõpetamisel 1969 võeti ta kohe aspirantuuri. Sel ajal sai aspirandiks väga valitult, sest kõrgharidus ei olnud veel massiline, rääkimata teaduskraadi

taotlemisest. Muide, Pauli kursusekaaslasteks olid Eestist veel neli õppurit ja sellelt kursuselt on välja kasvanud kaks maailmas erialaliselt tuntud nime – üks neist eestlane Taivo Arak.

Kui väitekiri oli 1973. aastal kaitstud – pange tähele, neljandal aastal pärast ülikooli lõpetamist – , tuli Paul Eestisse tagasi ja sai oma esimese töökoha TPI (praegu TTÜ) majandumatemaatika kateedrisse, algul assistendiks. Ise ma tulin TPI-sse paar aastat hiljem ja tutvusin Pauliga üsna varsti – arvatavasti õppejõudude matemaatikaseminaris. Paulil õnnestus 1976/77 10 kuud stažeerida Budapesti Eötvös Lorandi ülikoolis. Pärast stažeerimist pidi kirjutama pika venekeelse aruande, mis lõpuks läks Moskvasse. Kuna Paul oskas hästi vene keelt, siis sain ma paar aastat hiljem oma aruande kompileerimisel tema kirjutatut kasutada.

90-ndate algul muutus töö majandusmatemaatika kateedris eba-kindlaks ja Paul kandideeris Tallinna Ülikooli algebra ja geomeetria professoriks. Selle koha sai ta hõlpsasti, sest tal oli CV-s näidata mõned head publikatsioonid üleliidulistes teadusajakirjades – neid tõlgitakse ka inglise keelde. Sattusin Pauli kolleegiks ka TLÜ-s. Paul ei olnud minu otsene tööle võtja, aga kindlasti oli ta mu toetaja. Ma ei mäleta peaaegu ühtegi eriarvamust Pauliga, mis osaliselt seletub muidugi tema leplikum loomusega. Paul oli tegev mitmesugustes komisjonides, aga mitte ainult vaikiv liige, vaid ka ausalt asjade välja ütleva. Ta oli kindlasti mees, kellega olin vajadusel valmis koos luurele minema või ka soolaputkas vee ja leiva peal olema. Meie ülikoolis oli Pauli panuseks ametiühingu tegevus ja selle kaudu ülikooli nõukogus/senatis istumine ning mitmesugustes komisjonides olemine. Aga tema peamine tegevus oli matemaatika osakonnas: ta oli osakonnajuhataja aastail 1996 – 2001, kui osakond oli veel suur võrreldes praegusega; tema mitmekülgne teadmiste pagas võimaldas lugeda eri- ja valikkursusi teemadel, milleks teised kolleegid polnud valmis; Paul oli osakonna peamine arvutispets (vihje teksti algusesse, et Paul on sündinud arvutiga ühel aastal). Arvutiga ei saa vaielda. Kui meil see tahtmine tekkis, oli Paul alati abiks. Üks osakonna jaoks tähtis tegevus oli TEMPUS-e projekt, mille koordinaator oli Paul.

Pauli viimaste aastate teadustegevus ei olnud väga viljakas. Tema uurimuste peateema oli mitmemõõtmeliste ruutvormide taandamine. Väikese muutujate arvu juures on ruutvormide teooria hästi haaratav, aga suurema arvu muutujate korral lootis Paul kasutada arvutite abi. Koostöös oma juhendatavaga, hiljem sai temast meie kolleeg, koostasid nad keerulise arvutiprogrammi, mis töötas kuude viisi meie osakonnas. Kahjuks põhjapanevat tulemust arvutustest ei järgnenud.

Kõik lõppes väga ootamatult ja vaevalt, et Paul jõudis eluga korralikku lõpparvet teha. Aga julgen kinnitada, et ta ei jäänud kellelegi midagi võlgu ja temast ei jäänud maha täitmata lubadusi.

ANDI KIVINUKK

Pauli lähedane kolleeg aastast 1975

Tallinna Ülikool